№ 192 Niedziela dnia 31 Sierpnia 1919 r. Rok IV.

GŁOS RADOMSKI

Dziennik społeczny, polityczny i literacki poświęcony głównie sprawom Ziemi Radomskiej.

Prenumerata w Radomiu wynosi:
Miesięcznie . . . . . 7 k. — h.
Z odnoszeniem do domu . 8 k. — h.
Na prowincji z przesyłką pocztową:
Miesięcznie . . . 8 k. — h.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska № 46, dom Hempla.
Redakcja otwarta od 11 do 12 i od 4 do 5 po poł. Administracja od 9 do 1 i od 3 do 6 po poł.
Rękopisów niezastrzeżonych Redakcja nie zwraca.
Numer pojedyńczy 40 halerzy.
Głos Radomski nabywać i prenumerować można we wszystkich Księgarniach, w Sklepie spożywczym p. Władysławy Adamskiej, Lubelska № 72; w Składach Win i Towarów Kolonjalnych: M. Paschalskiego, ulica Warszawska; Grajnerta, ulica Skaryszewska № 16.

Cena ogłoszeń:
za wiersz petitowy:
Przed tekstem . . . . . . k. 2 h. 60
W tekście . . . . . . k. 2 h. 50
„ „ nekrologi . . . . . k. 1 h. 50
Po tekście na III str. . . . . k. 2 h. —
Na IV str. . . . k. 1 h. —
Drobne za wyraz . . . . . k. — h. 30

Ogłoszenia do „Głosu Radomskiego“ pochodzące wprost od firm i biur ogłoszeniowych w Warszawie załatwia wyłącznie Centralna Administracja Ogłoszeń Polskiej Prasy Prowincjonalnej Warszawa ul. Zgoda № 1.

TELEGRAMY

Komunikat sztabu polskiego.

WARSZAWA, 30 sierpnia (PAT.).

Front litewsko-białoruski.

Zdobycie twierdzy i miasta Bobrujska.

Przy pomocy czołgów dn. 28 b. m. zdobyliśmy miasto i twierdzę Bobrujsk.

Na odcinku Łunińca osiągnęliśmy linję Zytkowicze — Preperow.

Front galicyjski i wołyński.

Spokój.

Prowokacje Czeskie.

CIESZYN, 30 sierpnia (PAT). Władze czeskie cywilne i wojskowe przy pomocy żandarmerji usiłują wywołać strejk górników Zagłębia węglowego. Stosują gwałty, mimo to w kilku szybach górnicy polscy prace kontynuują.

Zatrzymanie pociągu dyplomatycznego.

CIESZYN, 30-go sierpnia (PAT.) Pociąg dyplomatyczny Warszawa — Paryż zatrzymali czesi w Boguminie. Po południu puścili go.

Gwałty niemieckie trwają.

PIOTROWICE, 30 sierpnia (PAT.) Mimo zapewnień centralnego rządu niemieckiego patrole „Grentzschutzu“ popełniają rażące gwałty.

Niemcy ostrzeliwują Strumień.

CIESZYN, 30 sierpnia (P. A. T.) Lotnicy niemieccy ostrzeliwali Strumień.

Na Śląsku Górnym walki trwają.

SOSNOWIEC, 30 sierpnia (PAT.) Walki na Górnym Śląsku trwają wciąż. Dochodzi odgłos strzałów.

Manifestacje w Warszawie

WARSZAWA, 30 sierpnia (PAT). Odbyły się tu masowe wiece i pochody w sprawie Górnego Śląska. Uchwalone rezolucje wzywają rząd polski do najenergiczniejszych kroków celem zapobieżenia dalszym okrucieństwom i przyłączenia Śląska do Polski. Rezolucje wręczono prezydentowi Paderewskiemu i Naczelnikowi Państwa.

Misja norwegska w Warszawie.

WARSZAWA, 30 sierpnia (PAT). Drogą na Gdańsk przybyła tu misja handlowa norwegska dla nawiązania stosunków handlowych.

Ciężkie położenie bolszewików.

Wiedeń. Biuro Kor. donosi z Paryża z 27 b: m. Wedle doniesień genewskich, pochód Denikina postawił wojsko bolszewickie na froncie rumuńskim w trudnem położeniu. Komenda tych pozycji liczyła poprzednio, że uda się jej połączyć z czerwonem wojskiem madziarskiem, gdy do tego nie doszło, bolszewicy wysłali do Banderu dla traktowania z rumunami delegatów. Rumuni zażądali bezwarunkowego poddania się wojsk bolszewickich.

Na Węgrzech.

Budapeszt. Węgierskie biuro koresp. donosi, że Friedrich na zapytanie ze strony przedstawicieli stronnictw, oświadczył, co następuje:

Ponieważ nie uważam, aby ktokolwiek mógł tworzyć gabinet, któryby zadowolnił wszystkie partje, będę się starał sam utworzyć nowy gabinet i przedstawię go entencie. Równocześnie wyślę notę do komisji wersalskiej i poproszę ją, aby delegowała zastępców, celem kontroli wyborów.

LIST OTWARTY DO KOLEJARZY POLSKICH.

Powróciwszy z niewoli bolszewickiej, dowiedziałem się, że w Polsce pojawił się b. kolejarz Wiedeńskiej drogi, niejaki Władysław Borensztadt, który, korzystając z nieobecności w kraju osób znających jego działalność w Rosji, wkręcił się czasowo na wice-prezesa Związku kolejowego i zajął się organizacją strejków kolejowych.

Tłomacząc to wszzstko okolicznością, że kolejarze w Rosji byli rozrzuceni na ogromnym obszarze i zdemaskowanie Borenstadta, wraz z jego grupą, wypadło w połowie 1918 roku, to jest wtedy, gdy główna fala kolejarzy polskich już wracała do kraju, niniejszem ogłaszam publicznie charakterystykę „roboty“ bolszewickiej grupy, której członkiem był Borenstadt.

Już na Zjeździe Związku ewakuowanych kolejarzy, odbytem w Moskwie w grudniu 1917 roku, wyłoniła się tak zwana „piątka“ bolszewików polskich, składająca się z kolejarzy Wiedeńskiej drogi: Niedźwiedzkiege Lucjana, Grajka Wacława, Drągowskiego Marjana, Siewnickiego Adolfa i Borenstadta Władysława. Owa „piątka“, dla nadania sobie większego autorytetu, sprowadziła na zjazd Komisarza do spraw polskich, osławionego Leszczyńskiego, który wypowiedziawszy stek frazesów, spodziewał się jakiejś owacji, lecz przewodnicząc Zjazdowi i wiedząc, że większość delegatów nie znająca podłości Leszczyńskiego, mogłaby otwartością swoich poglądów w stosunku do bolszewików narazić się na represje, z jego strony na dyskusję nie dozwoliłem, co bardzo poszło nie w smak, jak samemu Leszczyńskiemu, tak i jego lokajskiej „piątce“. Od tej chwili „piątka“ zaczęła ze Zjazdem walkę i by zdyskredytować takowy w oczach władz, postawili na ostrzu kwestję uznania władzy sowieckicj.

Wobec tego, że ewakuowani kolejarze w znacznej swej większości nie uważali siebie powołanemi dla określenia swego stanowiska względem władzy obcego państwa, zaszły burzliwe starcia, lecz biorąc pod uwagę interesy mas kolejarzy, pod groźbą „piątki“ rozpędzenia Zjazdu, przyjęta była kompromisowa uchwała, która jednakowoż nie zadowolniła „piątki“, mającej zobowiązanie stworzenia ze Związku instytucji bolszewickiej.

Jednocześnie w Petersburgu odbywał się Zjazd Wszechrosyjskiego Związku kolejowego, na którym przedstawicielom ewakuowanych kolejarzy, po długich pertraktacjach, udało się przeprowadzić pomyślne dla nas uchwały w sprawie wynagrodzenia za straty związane z ewakuacją, pozostawało tylko określić w mieszanej komisji rozmiary ich. Do powyższej komisji przez wybrany na Zjeździe Centralnym Komitet Wykonawczy Związku Ewakuowanych kolejarzy zostali delegowani do Petersburga: Niedźwiedzki, Borensztadt i Gajek, którzy jednakowoż pomimo wyznaczenia w trzech terminach posiedzeń, ani razu się nie zjawili, gdyż, jak się okazało, zasiedli u swego patrona Leszczyńskiego i zajmując się jego ciemnemi sprawami nie mieli czasu spełnić obowiązku względem swych współ-kolegów, a w końcu wobec rozpoczętej Niemieckiej ofensywy na Petersburg, porzuciwszy sprawy kolejowe, uciekli do Moskwy.

Przybywszy, chcąc zatuszować swoją zdradę, zwołali posiedzenie Centrali i postawili wniosek, aby wobec niebezpieczeństwa grożącego Sowieckiej Rosji, powołać wszystkich ewakuowanych kolejarzy pod broń, jednakowoż oprócz nich samych nikt wniosku nie podtrzymał i znowu nie udało im się cudzym kosztem zasłużyć się przed Leszczyńskim.

Takie ciągłe porażki, jak również nie zezwolenie nasze na przyjęcie przez nich wysokich stanowisk w Komisarjacie Komunikacji, wywołały z ich strony ostateczny odruch, który skończył się rozbiciem w marcu 1918 r. Związku na 2 części: większość nieżycząca sobie przyjmować udziału w politycznym życiu Rosji i mniejszość, tak zwana socjalistyczna, a właściwie składająca się z osławionej „piątki“, za którą wlekło się kilku kolegów z P. P. S., ludzi dobrej woli, ale nie daleko widzących i teroryzowanych przez te ciemne osobistości.

Pomimo gróźb tej kliki, zmuszającej nas do ustąpienia i zaprzestania obrony spraw ewakuowanych kolegów, sprawa Związku oddaną została na sąd bolszewickiego Komitetu Wszechrosyjskiego Związku Kolejarzy (Wikżedora), który pomimo swoich sympatji politycznych dla tej grupy, po śledztwie uznał za słuszne przedstawione przez nas zarzuty, a mianowicie:

1) niewykonanie przez nich obowiązków włożonych przez Związek w sprawie ewakuowanych kolejarzy,

2) sekretne pobieranie przez: Niedź-

wiedzkiego, Borensztadta i Gajka od Leszczyńskiego po 600 rubli w miesiącach styczniu, lutymi marcu 1918 r., pomimo, że oni, jako delegaci kolejarzy pobierali od kolei pensje i dyjety,

3) przywłaszczenie sobie przez nich inwentarza szpitala dróg Nadwiślańskich, który zwróconym został pod presją „Wikżedora".

4) brak pieniędzy w kasie za czas gospodarki „piątki",

5) użytkowanie dla osobistych celów przez tychże osobników funduszów wdów i sierot z kasy Związku dla zakupna dla siebie umundurowania i

6) chęć przyswojenia przez Borenstadta 400 rubli, należnych pracowniczce Związku, sierocie, pannie J. B.

Na zasadzie powyższego bolszewicki „Wikżedor" postanowił sławą ideową „piątką" w tej liczbie Borenstadta wydalić ze Związku i usunąć z kolei, co też zostało unkutecznione i „piątka" już jawnie przeszła na utrzymanie Leszczyńskiego, i pod kierunkiem jego nadal prowadziła bezowocną bolszewicką agitację między kolejarzami Polakami za pomocą wieców zwoływanych w Moskiewskim węźle, ale wobec wrogiego stanowiska kolejarzy zaprzestali swej przedajnej roboty i zaczęli prowadzić kręcią robotę, starając się szkodzić kolejarzom przy ich staraniach o szybki powrot do kraju i uzyskanie choc części wynagrodzenia. W tem im nader czynnie pomagali bolszewicy z Wiedeńskiej drogi maszynista Szymanowski i woźny zarządu Dajnowicz.

Za pośrednictwem Likwidacyjnej komisji ewakuowanych kolejarzy i przy udziale Drogowych Komitetów dróg Wiedeńskiej i Nadwiślańskiej był wzniesiony do komisarjatu komunikacji projekt likwidacji personelu tych kolei, który po pertraktacjach i uzgodnieniu został przedstawiony przez Komisarjat do Rady Komisarzy Ludowych i miał zapewnione przyjęcie go, gdyby nie knowania „piątki", które przez Leszczyńskiego wpłynęła na Komisarza do spraw narodowościowych Stalina aby ten założył protest, że projekt był zredagowanym bez jego uczestnictwa i dzięki temu sprawa cała została odroczoną a tem samem pogrzebaną, o ile zaś była ważną dla kolejarzy polskich można sądzić z tego, że nie przesądzając sprawy kas emerytalnych, anulowało się wszystkie pretensje, wydając jednorazowo każdemu kolejarzowi od 5 do 10 tysięcy rubli w zależności od przesłużonych lat.

Jaką była działalność tych idejowych obrońców proletarjatu kolejowego, którzy zdradzając sprawę kolejarzy, jak się wyraził na śledztwie jeden z nich Grajek: „dążą do tego, by kolejarze wrócili do Polski nędzarzami, bo tem łatwiej przeniosą z sobą bolszewizm".

Ta ich zaszczytna praca nie pozostała bez zapłaty: po zajęciu Białorusi przez bolszewików i naznaczenia Leszczyńskiego komisarzem ludowym do spraw oświaty, zostali Drągowski komisarzem eksploatacji, Grajek komisarzem przy zabezpieczeniu opału dla kolei Siewnicki komisarzem gospodarczego wydziału, Niedźwiedzki miał być mianowanym jakimś dygnitarzem przy uniwersytecie Wileńskim. Przyjście polaków zmieniło plany protektora Leszczyńskiego, który ratował się ucieczką, pupil podobno znalazł się w Wileńskim więzieniu, Borensztadt zaś, jak widać z jego działalności, dostał poufną delegację do Polski.

Polecając ten list otwarty Waszej uwadze, Koledzy Kolejarze polscy, oświadczam, że wszystkie pomieszczone w nim fakta mogą być potwierdzone przez znajdujących się w kraju kolegów, którzy pracowali wraz ze mną w Związku i Likwidacyjnej komisji, a list mój ma na celu przestrzedz Was przed wdarciem się w środowisko wasze podobnych osobników jak Borensztadt, wypełniających rolę agientów wrogów starających się wszelkiemi sposobami przeszkadzać Polsce w Jej ciężkiej walce o swą Wolność i Niepodległość.

Jednocześnie pozwolę sobie na tem miejscu złożyć serdeczne podziękowanie kolegom Komisarzom dróg Wiedeńskiej i Nadwiślańskiej, kolegom Radomskiemu Wojciechowi i Szrekowi Stanisławowi którzy w niewymownie trudnych warunkach i narażając się bolszewickim władzom wszelkiemi aposobami wyszukiwali kredytów dla wypłaty różnych pretensji i rodzinnych zapomóg należnych kolejarzom polskim, jak również kolegom Tomaszewskiemu Swieszewskiemu, Michniewiczowi, Nacikowskiemu i innym członkom Likwidacyjnej komisji i Drogowych Komitetów, za ich poświęcanie się przy obronie praw kolegów.

b. Przewodniczący Związku Ewakuowanych kolejarzy w Rosji i Likwidacyjnej komisji Związku. *Roman Dergiman.*

„Padam do nóg i całuję rączki".

W „Gońcu Krakowskim" wyśmiewa w dowcipny sposób p. Kruk galicyjskie „Padam do nóg" i „Całuję rączki" (to ostatnie żywcem wzięte z niemieckiego „Küss die Hand") i przytacza następujące typowe rozmówki:

Starsza dama spotyka na Plantach młodzieńca, który powstrzymuje jej kroki krzykliwie:

— Całuje rączki!

— A! pan Zdzisław!—odpowiada dama uprzejmie.—Nigdybym nie poznała, jak pan wyrósł!...

— Całuje rączki!

— A jak panu do twarzy w tym mundurku!

— Całuję rączki!..

— Mamusia zdrowa?

— Całuję rączki!

— Tatuś ciągle przy wojsku?

— Całuję rączki!

— Ale słyszałam, że stryj ciężko chory, podobno zapalenie worka sercowego?

— Całuję rączki!

— Do widzenia, panie Zdzisławie, proszę się kłaniać mamusi, odwiedzę państwa wkrótce!...

— Całuję rączki?...

— — — — — —

— Padam do nóg panu konsyljarzowi!

— Padam do nóg panu sekretarzowi!

— Co słychać nowego?

— Nic!

— Padam do nóg!

— Padam do nóg!

— — — — — —

— Helenko—mówi mama do małej dziewczynki w cukierni—może zjesz jeszcze jedno ciasteczko?

— Całuję rączki!...

— Co? nie będziesz jadła?

— Całuję rączki, ale zjem!

— — — — — —

— Co słychać z wujaszkiem? — pyta starszy pan małego chłopczyka.

— Całuję rączki!..

— A więc zdrów?

— Całuję rączki, umarł.

— — — — — —

— Całuję rączki! — mówi służąca do swojej pani, a myśli przy tem:

— Pocałowałabym ja cię, ażby cię ch.... nakryła.

— — — — — —

— Całuję rączki! — wyje ochrypły dziad pod kościołem otrzymawszy jałmużnę, a półgłosem dodaje:

— Żebyś skisł podlecu!—dziadowi jedną koronę daje!... Ażebyś sam niebieskiej korony nie oglądał!

KRONIKA.

Kalendarzyk. *Dziś:* Rajmunda, Paulina. *Jutro:* Idziego.

Wschód słońca o godzinie 5.11. Zachód o godzinie 6.48.

Radom, 30 sierpnia.

Z miasta i okolicy.

= **Znaczek.** Jutro, t. j. w niedzielę Komitet Ratunk. Ziemi Rad. dla Górnego Śląska urządza znaczek, którego zorganizowaniem zajęło się tow. „Młoda Polska" oraz „Rad. Koło Akademiczek". Tak wspaniale zadokumentowane braterskie uczucie naszego społeczeństwa dla Górnoślązaków, zapewniają znaczkowi najzupełniejsze powodzenie, tymwięcej, że młode panie, które kwestować będą, dołożą wszelkich starań, iżby znaczek zdobił wszystkie piersi.

= **Sekcja gospodarcza** Kom. ratun. Z. Rad. dla Górnego Śląska została ukonstytuowana na zebraniu w d. 27 b. m. Przewodniczącym obrano ks. Rektora Ściskałę, do Zarządu weszli pp.: Przyjałkowski, Słomiński i Idzikowski (sekretarz). Członkowie sekcji podzielili między siebie prace aprowizowania, transportowania i pomieszczenia uchodźców. Specjalnie też kilka osób zajmie się opieką nad dziećmi. Sekcja oczekuje już przyjazdu Górnoślązaków, przygotowuje więc dla nich gorączkowo całkowitą opiekę. Daje się w całej akcji odczuć braterski zapał niesienia pomocy wygnańcom z Ojczystej ziemi.

Sekcja przy podziale na działy powierzyła: aprowizację — p. Kozerskiemu, opiekę nad dziećmi — p. Tylińskiej, transporty po za linją kolejową— pp. Pogorzelskiemu i Grobickiemu, wyszukiwanie i podział mieszkań — p. Antoszewskiemu. Ofiarni kolejarze (komitet kolejowy) zaopiekują się transportami koleją. Mieszkań zgłoszono już na blisko 1500 uchodźców. Miejmy nadzieję, że cały ogół poprze akcję niesienia pomocy Górnoślązakom i że pobyt wśród nas rodaków z G. Śląska będzie owiany rodzinną gościnnością.

= **Z „Lutni".** W dn. 29 b. m. odbyło się walne zebranie członków „Lutni" w sprawie współudziału w niesieniu pomocy Górnoślązakom.

Zebrani postanowili nawiązać ścisły kontakt z Komitetem Ratunkowym ziemi Radomskiej, do którego z ramienia „Lutni" delegowali sekretarza, członka zarządu p. Henryka Banderskiego.

Dla powiększenia funduszów miejscowego Komitetu, zaprojektowano urządzić koncert. Termin koncertu wyznaczyli na d. 14 września b. r.

Zebrani powzięli następującą uchwałę:

„Wzywamy Rząd Polski, aby poczynił jaknajenergiczniejsze kroki ku obronie odwiecznie polskiej ziemi, gnębionej dziś przez największego wroga polskości — Niemców.

Wyrażamy swą łączność i solidarność w walce o najświętsze prawa ludu polskiego na Górnym Śląsku z tymi, którzy nie wahali się z orężem w ręku stanąć do nierównej walki o prawa i wolność ludu polskiego w dawnym zaborze pruskim".

= **Ofiary.** Do komitetu ratunk. ziemi Radomskiej dla G. Śląska wpłynęło: Pan Plenkiewicz (państw. urząd zbożowy) 50 k., B. Friedrichsdorf 30 k.

= **Ofiary.** Do Narod. Związku Rob. na rzecz Górnego Śląska wpłynęły następujące dalsze ofiary: Nynkowska Eleonora rb. 15, Zbrowski kor. 10, Czajka J. kor. 20, Kocharski P. kor. 10, Lis kor. 50, Sadowski F. kor. 50, Jackowska M. kor. 100, Żuchowski kor. 10, Laskowska H. kor. 10, Od pracowników garbarni Rotenberga kor. 750, Sołtyski kor. 10. Razem kor. 1020 i rb. 15.

= **Opłaty na rzecz miasta.** Zainteresowani w opłatach rogatkowego zapytują odnośne władze, czy podniesienie opłat rogatkowych w Radomiu zostało wprowadzone za zgodą władz nadzorczych i czem można uzasadnić różnicę w opłatach rogatkowych w poniedziałki i czwartki od innych dni w tygodniu. Ponieważ opłata rogatkowa pobierana jest nie od mieszkańców miasta, lecz od osób przyjezdnych i przejeżdzających jedynie przez miasto, sprawa opłat rogatkowych winna interesować władze państwowe, powiatowe i sejmiku. Podwyższone opłaty wprowadzono od 1 lipca, a dotychczas taryfa rogatkowa nie została ogłoszona i nie jest wywieszona na rogatkach, zależy więc wyłącznie od dowolnej interpretacji dozorców rogatkowych i pozbawia przyjeżdzających możności kontroli prawidłowości pobieranych opłat. Widocznie Zarząd miasta zajęty czem innem niema czasu na sprawy miejskie.

= **Zatrważający przykład.** Niedawno na tym miejscu odwoływaliśmy się do rolników o możliwie szybką dostawę zboża dla miasta do P. U. Z., zaznaczając, że jest to nietylko dobrym interesem (poza szmuglem), zważywszy na wysoką cenę — ale i obowiązkiem obywatelskim, ze względu na zupełny brak chleba w mieście. Zwracaliśmy się przedewszystkiem do drobnych rolników, których zbiory ozimin były w tym czasie ukończone, a więc mających możność zadokumentowania czynem, tych pięknych słów o obywatelskiem stanowisku włościan, wygłaszanych w Sejmie z racji uchwalenia reformy rolnej.

Sprawdzając uskutecznione dostawy, przekonaliśmy się, że od właścicicieli większej własności wpłynęło prawie 1000 ctn. zboża, gdy tymczasem drobni rolnicy dostarczyli zaledwie około 10 ctn. zboża.

Wobec takich przykładów zrozumiałem jest, że mieszkańcy miast przyjęli z najwyższym niepokojem uchwałę o reformie rolnej, która odda w przyszłości aprowizację miast, prawie wyłącznie w ręce chłopów.

= **Kurs koron.** Wobec utrzymywania się w miejscowościach b. okupacji austrjackiej waluty koronowej w obiegu min. aprowizacji wydało polecenie, aby przy zakupie zboża na potrzeby monopolu obliczać 175 kor. za 100 mk.

Z Polski i ze świata.

= **Z Opatowa.** Komunikują nam, że w Opatowie powstał na powiat Komitet doraźnej pomocy ofiarom Górnego Śląska. Odbył się też wiec w sprawie G. Śląska, na którym uchwalono rezolucję, domagającą się jak najradykalniejszego stanowiska rządu w sprawie górnośląskiej. Podczas wiecu zebrano 864 kor. i 17 rb. na pomoc górnoślązakom.

— **Ceny spadają!** Pisma warszawskie notują dalszy spadek cen.

Dowóz towarów łokciowych z zagranicy nie napotyka teraz na żadne trudności wskutek czego różne towary napływają obficie. Ceny towarów letnich znacznie spadły z powodu kończącego się sezonu i dalszego napływu z zagranicy. Ze Szwajcarji i Francji nadeszło świeżo dużo jedwabiu, którego ceny spadły. Ceny nici również spadły.

Terpentyna i boraks z powodu znacznego dowozu staniały bardzo w ostatnim tygodniu.

Czekolady holenderkiej nadszedł świeżo duży transport. Ceny herbaty znowu spadły. Sardynek ukazały się różne nowe gatunki.

OFIARY

Złożone w Administr. „Głosu Radomskiego"

Na pomoc dla Górnoślązaków Pracownicy Kasy Pożyczkowej Przemysłowców Radomskich: Ludwik Dorociński kor. 20, Jan Piotrowski kor. 10, J. Miketta kor. 10, S. Prażmowski kor. 10, N. Osińska kor. 10, M. Patocki kor. 10, K. Wojniłowicz kor. 10, J. Adamska kor. 30, R. Wyszomirski kor. 20, J. Pogorzelski kor. 30, F. K. Woyciechowscy kor. 100, W. Ptaszyński kor. 5, P. Asenda kor. 5, S. Oszczepała kor. 5. Razem kor. 275.

Piotrogrodzko-Ryski Bank Handlowy oddział w Radomiu k. 200, E. Stephany k. 20, Jerzy Piotrowski k. 100, Jadwiga Krzymowska k. 20, J. Krassowski k. 20, W. Rosenberg k. 20, Józef Fuks rb. 5, Roman Chrzanowski k. 30, Tow. Współ. Potrzeb Szkolnych k. 300, Ignacy Rybkowski rb. 10, Adam Borowski k. 100, dr. Szczepaniakowa k. 300, dr. Szczepaniak k. 1000, A. Aleksiewicz k. 10, J. Sascy k. 300, K. Satkowski k. 50, Wacio i Zosia Janaszek w drugą rocznicę śmierci braciszka zmarłego w Woroneżu k. 40, od członków Konferencji św. Wincentego a Paulo, zebrane na posiedzeniu w d. 29 sierpnia k. 100, Walenty Michalski k. 380, Myszkowski k. 50, Żuchowska k. 40, T. Wędrychowscy k. 200. Jakób Bochenek k. 30.

Przestrzegajcie cen maksymalnych.

Urząd Powiatowy w Radomiu.

№ 13/IV.

OBWIESZCZENIE

w sprawie obrotu, cen i dostawy ziemiopłodów, obrotu zbożem siewnem ozimem i w sprawie młynów (ustawa z d. 29 lipca 1919 r. Dziennik p. p. n.-64 poz. 381 o obrocie ziemiopłodami i przepisy wykonawcze do niej oraz rozp. Ministerjalne w sprawie wprowadzenia wolnego handlu ziemniakami, w sprawie obrotu zbożem siewnem ozimem, w sprawie cen na zboże i w sprawie młynów Mon. Polski z d. 13 sierpnia 1919 r. Nr. 181).

Prawo handlu pszenicą, żytem, jęczmieniem, owsem i przetworami tych zbóż oraz ich przewóz kolejami i statkami przysługuje wyłącznie Rządowi.

Prawo skupu tych zbóż zostało oddane Państwowemu Urzędowi Zbożowemu Oddział w Radomiu (ulica Foksalna 39).

Rolnicy posiadający od 10 do 30 morgów oddadzą nie więcej niż 25 klg. z morga polskiego ziemi ornej, posiadający 30 do 100 morgów nie więcej niż 75 klg. z morgi ziemi ornej, posiadający ponad 100 morgów nie więcej niż 150 klg. z morgi ziemi ornej.

Na podstawie artykułu 8 przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 29 lipca 1919 r. o obrocie ziemiopłodami zarządzam natychmiastową odstawę

po 13 klg. z morgi ornej dla gospodarstw do 30 morgów,
po 30 klg. z „ „ „ „ „ 100 „
po 50 klg. z „ „ „ „ ponad 100 „

do magazynów rządowych w następujących terminach:

I. gminy Radom. Kozłów, Wielogóra i Zakrzew w terminie od 30 sierpnia do 8 września b. r. do magazynów Państwowego Urzędu Zbożowego w Radomiu (ulica Foksalna 39).

II. gminy Gzowice, Kuczki, Kowala i Wolanów w terminie od 3 września do 12 września do magazynów Państwowego Urzędu Zbożowego w Radomiu (Foksalna 39).

III. gminy Orońsk, Wieniawa i Wierzbica w terminie od 6 września do 15 września r. b. do magazynu Państwowego Urzędu Zbożowego w Radomiu (ulica Foksalna 39).

IV. gminy Jedlińsk, Białobrzegi i Stromiec w terminie od 30 sierpnia do 12 września do magazynu Państwowego Urzędu Zbożowego w Jedlińsku (ul. Warecka).

V. gminy Przytyk, Potworów, Radzanów i Błotnica w terminie od 30 sierpnia do 12 września do magazynu Państwowego Urzędu Zbożowego w Przytyku (młyn Łęgi).

VI. gminy Skaryszew, Gębarzew, Zalesice i Rogów w terminie od 30 sierpnia do 12 września do magazynu Państwowego Urzędu Zbożowego w Skaryszewie (Remiza Straży Ogniowej).

Magazyny zbożowe otwarte od godz. 8 rano do godz. 5 po poł.

Wypłata za zboże następuje w Radomiu natychmiast przy odstawieniu, w magazynach: Jedlińsku, Przytyku i Skaryszewie w każdą sobotę.

Resztę zboża po wyznaczeniu norm przez Ministerstwo Aprowizacji i powiatową Komisję Kontyngentową odstawią do tych samych magazynów:

gminy pod I w terminie od 15 września do 1 października,
gminy pod II w terminie od 20 września do 10 października,
gminy pod III w terminie od 25 września do 15 października,
gminy pod IV w terminie od 25 września do 10 października,
gminy pod V w terminie od 25 września do 10 października,
gminy pod VI w terminie od 25 września do 10 października.

Ceny za zboże: do 15 października 157 kor. 50 hal. za 100 klg. żyta, jęczmienia i owsa, 175 kor. za pszenicę. Po 15 października 140 kor. za 100 klg. żyta, jęczmienia i owsa, 157 kor. 50 hal za 100 klg. pszenicy.

Ceny te płacone będą za zboże **dobrej jakości** loco magazyn Państwowego Urzędu Zbożowego.

Ilości zbóż zbywające producentom po pokryciu niezbędnych potrzeb i po dokonaniu terminowej dostawy muszą być również po jednakowej cenie dostarczone Rządowi.

Służba folwarczna musi również pozostałości zboża z ordynarji, po pokryciu swych potrzeb konsumencyjnych sprzedać wyłącznie i jedynie rządowi lub instytucji kupującej zboże z ramienia Rządu.

Przewóz kołowy, kolejowy i statkami żyta, pszenicy, jęczmienia i owsa zarówno jak przetworów z nich i przetworów ziemniaczanych jako bagażu pasażerskiego dozwolone jest tylko w ilościach niezbędnych do spożycia w drodze.

Sprzedaż żyta, jęczmienia i owsa, zarówno jak przetworów z nich, to jest kaszy pszennej, jęczmiennej i owsianej, mąki żytniej, pszennej i owsianej oraz wszelkiego rodzaju pieczywa, w którego skład wchodzi żyto, pszenica, jęczmień i owies, oraz przetworów ziemniaczanych jest dozwolona jedynie instytucjom lub firmom, posiadającym na to zezwolenie, z zachowaniem ogólno-państwowych przepisów.

Wszelkie ilości wymienionych towarów, które znajdą się w nielegalnym handlu, podlegają konfiskacie, handlujący zaś zostają pociągnięci do kary w drodze administracyjnej.

Ceny na chleb i przetwory zbożowe będą ogłoszone w cenniku artykułów pierwszej potrzeby wydawanym przez Urząd Powiatowy w Radomiu.

Podział produktów mącznych pomiędzy ludnością miasta może się odbywać drogą wydawania kart na chleb stosownie do uznania magistratu, który w myśl artykułu 15 przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 29 lipca 1919 r. Dz. p. p. № 64 poz. 381 odpowiedzialny jest za prawidłowe zaopatrywanie ludności w chleb.

Obrót zbożem siewnem, ozimem dozwolony jest do dnia 1 października 1919 r. za specjalnym zezwoleniem Komisarza Rządowego.

Ceny na zboże siewne, ozime są następujące:

za 100 klg. zboża z pierwszych trzech odsiewów Kor. 262 h. 50;
za 100 klg. zboża z innych odsiewów „ 236 „ 25;
za 100 klg. zboża siewnego zwykłego oczyszcz. „ 192 „ 50;

za zboże oryginalne ceny nie są ograniczone i ustanowiane zostają stosownie do porozumienia pomiędzy sprzedawcą a kupującym.

Handel i obrót ziemniakami jest wolny. Przerób ziemniaków zależny od pozwolenia Ministerstwa Aprowizacji.

Produkcja fabryk przetworów ziemniaczanych z wyjątkiem gorzelń jest z resztą zajęta na rzecz Ministerstwa Aprowizacji.

Młyny dzielą się na 2 kategorje:

I) Młyny mające prawo mielenia jedynie zboża importowanego i monopolowego, stanowiącego własność państwową lub komunalną;

II) Młyny mające prawo mielenia, jedynie zboża, stanowiącego prywatną własność producentów, przeznaczonego na pokrycie ich potrzeb (gospodarskie).

W celu zaprowadzenia jednego gatunku i jednakowej jakości mąki dla całego Państwa, wysokość normy przemiałowej dla żyta, pszenicy i jęczmienia, obowiązująca młyny obydwuch kategorji ustanawia się jak następuje:

a) dla żyta mąki . . . 80 proc.
otrąb . . . 15,5 proc.
odpadków do . . 1,5 proc.
rozkurz . . . 3 proc.

b) dla pszenicy: mąki I . . 70 proc.) ogółem 80 proc.
mąki chlebowej . 10 proc.)
otrąb . . . 15,5 proc.
odpadków do . . 1,5 proc.
rozkurz . . . 3 proc.

Norma rozkurzowa w młynach gospodarskich kateg. II się może dosięgnąć 4 proc.

c) dla jęczmienia: wydajność kaszy minimalnie 63 proc.

Przy przemiale żyta wolno używać do odsiewania wyłącznie sit drucianych od № 24 do № 34 (lub jedwabnych, odpowiadających tymże numerom sit drucianych). Liczba numerów sit drucianych odpowiada ilości oczek w calu polskim.

Przy przemiale pszenicy mogą być używane do odsiewania sita jedwabne, odpowiadające wyłącznie numerom normalnym 6, 7 i 8.

Używanie wszelkich innych jest bezwarunkowo wzbronione.

Taksa za przemiał w młynach II-ej kategorji wynosi:

od ospy . . . . . . Kor. 7
„ razówki . . . . . „ 10
„ pytel żytni . . . . . „ 16
„ pszenny . . . . . „ 18
„ kaszy perlak . . . . „ 14
„ inne kaszy . . . . . „ 16

Pobieranie wynagrodzenia za przemiał w naturze (miarka) przez młyny obydwuch kategorji jest bezwzględnie wzbronione.

Otręby i wszelkie odpadki, powstałe przy mieleniu zboża w młynach I kategorji, stanowią własność państwową lub komunalną i muszą być całkowicie oddane odnośnym organom rządowym lub komunalnym wraz z gotowemi produktami mącznemi.

Otręby i wszelkie odpadki powstałe przy mieleniu zboża w młynach II kategorji, stanowią własność producentów. Handel rzeczonemi otrębami i odpadkami jest bezwarunkowo wzbroniony.

Młyny i wszelkie transporty zbóż i przetworów z nich podlegać będą bezwzględnej kontroli.

W tym celu wprowadza się książkę kontroli młynów i pozwoleń na przewóz zboża do młynów i wywóz przetworów zbożowych z młynów dla własnego użytku producentów w każdym urzędzie gminnym.

Urząd gminy wydaje pozwolenia na przemiał i przewóz do młynów zboża tylko producentom zamieszkałym na terenie danej gminy.

Każdy producent otrzymuje w Urzędzie gminnym pozwolenie na jednorazowy przewóz określonej ilości zboża do danego młyna, na przemiał dla własnego użytku z datą i 24-ro godzinnym terminem ważności.

Pozwolenia te służą jako dowód wolnego przewozu zboża do młynów i pozostają u młynarzy dla kontroli i wylegitymowania się z posiadanych w młynach zapasów zboża i jego przetworów.

Celem odbioru i przewozu z powrotem zmielonego już zboża dla własnego użytku, producent zwraca się do Urzędu gminnego po raz wtóry i otrzymuje pozwolenie na wywóz z określonego młyna przetworu zbożowego za tym samym numerem i w zgodności z poprzednim pozwoleniem, wydanym na przemiał z datą i 24-ro godzinnym terminem ważności.

Tylko wyżej wspomniane pozwolenia, będą dowodami wolnego przewozu zboża i jego przetworów przez osoby prywatne.

Opłata za każde pozwolenie wynosić będzie po 1 (jednej) koronie.

Karze aresztu od dni 14 do miesięcy sześciu lub grzywnie od 150 do 150,000 koron ulegnie kto wbrew przepisom ustawy lub rozporządzeniom, wydanym przez Ministra Aprowizacji:

1) sprzeda lub w inny sposób odstąpi zboże albo przetwory zbożowe i ziemniaczane osobom lub organizacjom do handlu takiego w myśl tej ustawy nieuprawnionym;

2) nie mając uprawnienia do zakupu zboża, przetworów zbożowych i ziemniaczanych zakupuje lub w inny sposób do handlu nabywa;

3) ilości zboża nałożonych w myśl art. 4, ustawy z dnia 29 lipca 1919 r. Dz. p. p.-64, a w terminie mu naznaczonym nie odstawia bez uzasadnionej przyczyny;

4) kupuje i gromadzi dla własnego użytku zapasy zboża lub jego przetworów ponad potrzebę;

5) za zboże lub jego przetwory i za artykuły pierwszej potrzeby, tudzież środki niezbędne dla produkcji rolnej pobiera w pieniądzach lub w innych korzyściach cenę wyższą ponad ustanowioną przez powołane do tego władze;

6) bez upoważnienia wystawionego przez kompetentną władzę, przewozi zboże lub jego przetwory statkami lub kolejami.

Tej samej karze podlega każdy, kto pośrednio lub bezpośrednio do spełnienia czynu przestępnego pomaga, w nim współdziała, do jego spełnienia doradza

Usiłowanie będzie karane.

Obie powyższe kary można nałożyć łącznie.

W razie nielegalnego przewozu, sprzedaży, kupna lub przekroczenia cen obowiązujących będzie prócz przewidzianych powyżej kar zarządzona konfiskata towaru.

Ukaranie wedle tej ustawy nie przesądza ukarania za ten sam czyn, o ile on mieści w sobie znamiona czynu w innych ustawach karą surowszą zagrożonego.

Radom, dn. 26 Sierpnia 1919 r.

Powiatowy Komisarz Rządowy **Gniewosz w. r.**

Ministerstwo Przemysłu i Handlu

wzywa wszystkie poszkodowane firmy, które dotychczas nie złożyły swych podań, a którym przez b. władze okupacyjne austryjackie zostały zarekwirowane różne maszyny, motory, lokomobile i t. p. do złożenia kopji kwitów rekwizycyjnych lub też innych posiadanych dowodów pod adresem Ministerstwa Przemysłu i Handlu Sekcja VI w terminie możliwie krótkim. 2997—1

Spółka Rolna Radomska

poleca siewniki rzędowe do zboża i siarczan miedzi do bejcowania pszenicy. 3002—6

Ważne dla P. P. Fabrykantów skór

Poszukuje przedstawicielstwa na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej oraz na części Rosji, zajętej przez Wojska Denikina; ewentualnie wyłączną Sprzedaż. Z poważnemi ofertami zwrócić się do

Domu Agenturowo-Komisowego egzystującego od r. 1902

I. B. BERMAN

2999—1

Warszawa Nalewki 38.

Radomskie Stowarzyszenie Budowlane

LUBELSKA 41.

Cement, smołowiec, wapno, dachówka azbest.-cementowa „WIEK“ (przedwojenna) posadzka debowa, żelazo, blacha ocynkowana.

WIELKI WYBÓR GWOŹDZI

Piecyki, kuchenki, odlewy kuchenne, zamki, zawiasy, okucia. 2865—9

Hurt i detal — **Ceny umiarkowane.**

Energiczni i ustosunkowani przedstawiciele i agenci

poszukiwani do rozpowszechniania pierwszorzędnego artykułu niezbędnego w codziennym użytku. Oferty prosimy kierować do firmy 2961—3

Laboratorjum Chemiczne „Fenicja“ w Łodzi, ul. Płocka № I.

SZKOŁA MUZYCZNA

Zgodna 8 II-gie piętro

Zapisy i egzamina do wszystkich klas i kursów rozpoczną się d. 30-go Sierpnia b. r.

Lekcje dnia 5-go Września r. b.

Klasy: Fortepianu, skrzypiec, wiolonczeli, przedmiotów teoretycznych, instrumentów dętych: blaszanych i drewnianych, chóry orkiestra etc.

Specjalna klasa przygotowawcza dla analfabetów muzycznych.

Kancelarja załatwia interesantów od godz. 2—5 po południu. 2973—3

Tekturę smołowcową, Smołowiec, Cement, Gwoździe.

poleca

DOM TECHNICZNO-HANDLOWY

St. Brzozowski i M. J. Szmorliński

w Radomiu, Plac 3-go Maja № I. Skład — Zgodna № 6.

A. ZEMBRZYCKI

KRAKÓW, Florjańska 9.

Hurtowny magazyn papieru, **przyborów szkolnych** i biurowych.

Zeszyty, bruliony, bloki, nakład własny.

Hurtowy skład kart pocztowych, polskich i obcych malarzy.

Papiery listowe. Albumy. Pamiętniki. 2882—3

Warszawska Szkoła Położnych

przy Miejskich Zakładach Położniczych, Ilość uczennic ograniczona.

Kurs roczny rozpoczyna się **1 Października i 1 Kwietnia.**

Podania, dowody i wszelkie informacje przez cały rok w Magistracie m. st. Warszawy. Wydział Szpitalny **ul. Jasna Nr. 1.** 2872—2

MODELE

SZWAJCARSKIE I FRANCUSKIE

(kostjumy, płaszcze, suknie, bluzki itp.) 2989—4

POLECA

LEON Braciejowski

MAGAZYN KONFEKCJI DAMSKIEJ,

KRAKÓW, GRODZKA L. 5.

Osobny oddział dla sprzedaży hurtowej.

Swierzbę Szybko i radykalnie usuwa maść z „KOGUTKIEM“ apteki A. Gąseckiego w Warszawie. Nie marnujcie pieniędzy, nie przewlekajcie choroby przez wcierania bezwartościowych cuchnących maści. We własnym interesie żądajcie w aptekach i składach aptecznych maści od świerzby tylko z „Kogutkiem“, gdyż ta działa szybko, pewnie, nie niszczy nie plami bielizny ma miły zapach

Obuwie

dla młodzieży szkolnej (średniaki), oraz męskie i damskie do nabycia w fabryce obuwia „Postęp“ Wysoka № 37 I piętro. Ceny przystępne. 2965—5

Biuro pośrednictwa kupna i sprzedaży Władysława Karczewskiego

w Radomiu Plac 3 maja № 5.

Przyjmuje do komisowej sprzedaży biżuterję, garderobę, meble oraz wszelkie przedmioty domowego użytku. **Ma do sprzedania** i dzierżawy majątki i domy. Poszukuje do kupna różnych posiadłości miejskich i ziemskich na miejscu i na prowincji, jako też interesów handlowych i przemysłowych. **Sprzedaje.** Meble salonowe Maszyny stolarskie, Interes handlowy naczyń aptecznych, pszczoły, ule, sieczkarnia duża, młynek do dębu, kopaczka do kartofli, 2 majątki ziemskie, domy w Radomiu.

Rada Szkolna Okręgu Radomskiego

poszukuje sekretarza — referenta. Wiadomość Skaryszewska № 17, p. Zajewski. 2966—3

A. Małecki

Radom, Lubelska № 31,

Poleca: Kasy ogniotrwałe i kasetki żelazne.

Łóżka meblowe, angielskie niklowe z materacami sprężynowymi najnowszego systemu.

Wyroby platerowane, serwisy stołowe porcelanowe, naczynia kuchenne.

Przyjmuje broń do gruntownego odświeżenia i reperacji. 1942—

Uwaga! Oryginalny!

PALATYN

firmy „T-wo Farbiarskie“.

Jeśli chcesz farbować i odzyskać prawdziwy kolor, żądaj tylko

Palatyn „T-wo Farbiarskie“

Szeps. Rapoport i S-ka.

Żądać wszędzie!

Skład Fabryczny: **Łódź, Południowa 24**

Farby anilinowe w 40 kolorach 1/1 i 1/2 Ko po cenach tanich. 266—1

Bólgłowy i migrenę radykalnie leczą ogólnie znane proszki „MIGRENO-NERVOSIN“ z „kogutkiem“. Apteki i składy apteczne. „Migreno-Nervosin“ w opłatkach falsyfikaty!!

Skład Fortepianow, Nut i Instrumentów Muzycznych

J. GOLMERA

został przeniesiony

do Warszawy, Al. Jerozolimska № 82. Przyjmuje wszelkie zlecenia. 2862—50

Do sprzedania

w Skarżysku przy stacji dom, składający się z 8 pokoi i 2 kuchen na dole oraz 3 pokoi i 2 kuchen na górze, oficyna. Wiadomość Radom, Huta Szklana Nowy Świat 9. Od 10 rano do 5 ej p. p. 2972—3

Do sprzedania

20 morg. gruntu z budynkami we wsi Sołtyków gm. Gębarzów. Wiadomość Radom Skaryszewska № 24 sklep Zyndela Goldfarba. 1000—1

Komunikat.

Podaję do wiadomości, że wakuje posada Notarjusza przy Sądzie Pokoju w Sandomierzu z siedzibą w Staszowie. Odnośne podania z dołączeniem dokumentów osobistych i krótkiego „curiculum vitae“ przyjmowane będą do dnia 10 września r. b. w którym to dniu o godz. 5 ej po południu w lokalu Sądu Okręgowego odbędzie się egzamin kandydatów przepisami egzaminów, podlegających.

2995—1 Prezes Sądu: (—) M. Glogier.

Studen, urzędnik, państw., poszukuje od zaraz pokoju umebl. lub bez mebli — może być przy rodzinie. Łaskawe oferty pod Wiktor P. do „Głosu Radomskiego“. 3003—

Zgubiono świadectwo szkolne wydane na imię Wac'awa Pawłoskiego z 6-ciu klas przez szkołę Realną Radomską w 1919 r. 2996—1

Zgubiono legitymację na imię Marjanny Borski wydaną przez Mag. Rad. dnia 4/VIII 1916 r. za № 2520. 3001—

Zgubiono legitymację na imię Franciska Kośca wydaną przez Urząd gm. Potworów w styczniu 19 r. 3004—

Poszukuję umeblowanego pokoju z kuchnią lub większego pokoju z przedpokojem i osobnem wejściem. Warunki od umowy. Zgłoszenia do por. Królikiewicza, D-cy 5 bat. 2 p. a. c. Radom 2987—2

300 koron za wyszukanie 2 pokoi z kuchnią. **200 koron** za wyszukanie 1 pokoju z kuchnią od zaraz lub od 1 września otrzyma każdy. Zgłoszenia do Administracji „Głosu“ pod № 1888. 2918

Apolonja Ejchler, nauczycielka muzyk (Konserwatorjum Warszawskie) powróciła z Rosji, udziela lekcji. Ulica Ogrodowa № 3. 2909—3

MATKI winny pamiętać, że tylko „puder DZIDZI“ natychmiast usuwa oprzałości zaczerwienie skóry u dzieci. Żądać w aptekach i składach aptecznych „pudru DZIDZI“ tylko z „kogutkiem“. Wyrób polski.

Redaktor Henryk Niedźwiedzki Druk „J. K. Trzebiński — Radom. Wydawnictwo Gazety: „Głos Radomski“